

GİFGRF
GLOBAL İLİŞKİLER FORUMU GLOBAL RELATIONS FORUM

DİPLOMASİ SEMİNERLERİ

8-9-10 EKİM 2022, İSTANBUL

GLOBAL İLİŞKİLER FORUMU (GİF) DİPLOMASİ SEMİNERLERİ

8-9-10 Ekim 2022, İstanbul

GİF Diplomasi Seminerlerinin temel amacı, son sınıf lisans ve yüksek lisans öğrencilerini, diplomasi alanındaki küresel meseleleri tartışabilecekleri ve sorgulayabilecekleri bir platformda uzman akademisyen ve uygulayıcılarla bir araya getirmek; bilgi ve tecrübe aktarımı sağlayarak kariyer hedeflerini belirleme aşamasında olan gençlere yol gösterici olmak ve gençlerin analitik düşünme, tartışma ve politika üretme becerilerinin gelişmesine katkı sağlamaktır.

Katılımcıların belirlenen temalar kapsamında hem bugünün hem de geleceğin küresel sorunlarına odaklanmaları, küresel gündeme daha geniş bir perspektiften bakabilmeleri, akademik yazın ve uygulama arasındaki farklılıkları, uzmanların aktarımı sayesinde kavramaları hedeflenmektedir. Günümüz uluslararası siyasetinde sürekli değişimin hakim olduğu güncel konulardan faydalananak toplum ve devlet kurumlarıyla ilgili uzun vadedeki yapısal değişimleri analiz etmeleri istenmektedir. Bu kapsamda, Diplomasi Seminerlerinin 2022 programında işlenmek üzere “Bölgesel Gelişmeler”, “Çok Kutuplu Dünya” ve “Çok Taraflı Diplomasi - Uluslararası Örgütler” olmak üzere üç ana başlık belirlenmiştir.

Oturumlar, katılımcıların karma gruplar halinde programda ele alınan tematik oturumları tartışıp analiz ettikleri ve politika önerileri sundukları Odak Grup Çalışmaları ile desteklenmiştir. Grup çalışmaları sonunda çıkacak olan politika önerileri her grup tarafından sunulmuş ve bu fikirlerin yazılı çıktısı ortak bir Politika Raporu olarak her gruptan istenmiştir.

Program sonunda politika önerilerini başarıyla sunan, Politika Raporunu teslim eden ve seminerlere en az %80 oranında katılım göstermiş olan katılımcılara Bitirme Sertifikası verilmiştir. Programı başarıyla bitiren katılımcılar, ilerleyen zamanlarda GİF Gençlik Programlarına (Genç Akademisyenler, Genç Profesyoneller) başvuru yaptıkları takdirde öncelikli olarak değerlendirileceklerdir.

GİF DİPLOMASİ SEMİNERLERİ 2022

08.10.2022 CUMARTESİ	09.10.2022 PAZAR	10.10.2022 PAZARTESİ
BÖLGESEL GELİŞMELER	ÇOK KUTUPLU DÜNYA	ÇOK TARAFLI DİPLOMASİ - ULUSLARARASI ÖRGÜTLER
AÇILIŞ KONUŞMASI ve KATILIMCILARLA TANIŞMA Küresel Yönetişim ve Diplomasi <i>Prof. Dr. Evren Balta</i>	Küresel Lider ABD ve Türkiye <i>Büyükelçi (E) Namık Tan & Prof. Dr. İlter Turan</i>	Avrupa Konseyi ve Türkiye: Kazanımlardan Geleceğe <i>Büyükelçi (E) Erdoğan Işcan & Prof. Dr. Bertil Emrah Oder</i>
Orta Doğu'daki Yeni Gelişmeler ve Türkiye <i>Dr. Ezgi Uzun Teker</i>	Rusya'nın Küresel Denklemden Konumlanma Çabaları ve Türkiye <i>Büyükelçi (E) Volkan Vural & Prof. Dr. Mitat Çelikpala</i>	Dünyanın En Uzun Ömürlü Askeri İttifakı: NATO <i>Büyükelçi (E) Fatih Ceylan & Prof. Dr. Serhat Güvenç</i>
Bir Yönetişim Konusu Olarak Göç ve İltica <i>Prof. Dr. Ahmet İçduygu</i>	Yükselen Küresel Aktör: Çin <i>Büyükelçi (E) Bozkurt Aran & Dr. Öğr. Üyesi Tolga Bilener</i>	Birleşmiş Milletler: Yapısı, İşlevleri ve Etkinliği <i>Prof. Dr. Füsun Türkmen</i>
AB'nin Karşılaştığı Sorunlar ve Türkiye <i>Büyükelçi (E) Selim Kunalalp & Prof. Dr. Senem Aydın Düzgüt</i>	KONUK KONUŞMACI <i>Büyükelçi (E) Ahmet Üzümcü</i>	KONUK KONUŞMACI <i>Büyükelçi (E) Yaşar Yakış</i>
Türkiye-Yunanistan İlişkiler ve Kıbrıs Sorunu <i>Büyükelçi (E) Hasan Göğüş & Prof. Dr. Mustafa Aydın</i>	İklim Değişikliği ve Diplomasi <i>Doç. Dr. Zühre Aksoy</i>	ODAK GRUP ÇALIŞMASI
ODAK GRUP ÇALIŞMASI	ODAK GRUP ÇALIŞMASI	Politika Önerilerinin Sunumu
		GİF Gençlik Programları Tanıtımı
		Sertifika Töreni & Kapanış

KATILIMCI LİSTESİ

İsim	Soyisim	Okul	Bölüm	Sınıf
Emre	Akalın	Koç Üniversitesi	Kamu Hukuku	Yüksek Lisans
Cemre	Arcak	Glasgow Üniversitesi	Siyasal İletişim	Yüksek Lisans
Gökalp	Badak	Hacettepe Üniversitesi	Uluslararası İlişkiler	Lisans
Atilla	Çelebi	Galatasaray Üniversitesi	Uluslararası İlişkiler	Lisans
Sıla	Ceyhan	Paris Siyasal Araştırmalar Enstitüsü (Science Po Paris)	Siyaset Bilimi ve Hukuk	Lisans
Berker Can	Ece	MEF Üniversitesi	Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler – Hukuk Çift Anadal	Lisans
Cansu	Gürcan	Galatasaray Üniversitesi	Uluslararası İlişkiler	Lisans
Ege Berkay	İmamoğlu	Galatasaray Üniversitesi	Uluslararası İlişkiler	Yüksek Lisans
Yiğit	Karataş	Sabancı Üniversitesi	Malzeme Bilimi ve Nanomühendislik & Mekatronik Mühendisliği	Lisans
Nihal	Keskin	Orta Doğu Teknik Üniversitesi	Avrasya Çalışmaları	Yüksek Lisans
Selin	Levi	MEF Üniversitesi	Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler – Hukuk Çift Anadal	Lisans
Irmak	Öney	Orta Doğu Teknik Üniversitesi	Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi	Lisans
Batuhan	Özbelli	Boğaziçi Üniversitesi	Asya Çalışmaları	Yüksek Lisans
Aybüke	Özbuğutu	MEF Üniversitesi	Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler	Lisans
Zeynep	Özdemir	Orta Doğu Teknik Üniversitesi	Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi	Lisans
Defne	Özyurt	Galatasaray Üniversitesi	Uluslararası İlişkiler	Lisans
Esra	Polat	Padova Üniversitesi	Avrupa ve Küresel Çalışmalar	Yüksek Lisans
Arda	Taşagiren	Orta Doğu Teknik Üniversitesi	Uluslararası İlişkiler	Lisans
Doğukan	Yıldız	Akdeniz Üniversitesi	Gazetecilik	Lisans

KONUŞMACI LİSTESİ

Doç. Dr. Zühre Aksoy - Boğaziçi Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölümü Öğretim Üyesi

Büyükelçi (E) Bozkurt Aran – Dünya Ticaret Örgütü (DTÖ) Eski Daimi Temsilcisi, TEPAV Ticaret Çalışmaları Merkezi Direktörü

Prof. Dr. Mustafa Aydın - Kadir Has Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Bölümü Öğretim Üyesi, Uluslararası İlişkiler Konseyi (UİK) YK Başkanı

Prof. Dr. Senem Aydın Düzgit – Sabancı Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Bölümü Öğretim Üyesi, İstanbul Politikalar Merkezi Kıdemli Uzmanı

Prof. Dr. Evren Balta - Özyeğin Üniversitesi Öğretim Üyesi ve Uluslararası İlişkiler Bölüm Başkanı, TÜSİAD “Küresel Siyaset Forumu” Akademik Koordinatörü

Dr. Öğr. Üyesi Tolga Bilener - Galatasaray Üniversitesi Stratejik Araştırmalar Merkezi Başkanı ve Uluslararası İlişkiler Bölüm Başkan Yardımcısı

Büyükelçi (E) Fatih Ceylan – NATO Eski Daimi Temsilcisi, Ankara Politikalar Merkezi (APM) Başkanı

Prof. Dr. Mitat Çelikpala - Kadir Has Üniversitesi Rektör Yardımcısı ve Uluslararası İlişkiler Bölümü Öğretim Üyesi

Prof. Dr. Bertil Emrah Oder - Koç Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dekanı, Anayasa Hukuku Profesörü

Büyükelçi (E) Hasan Göğüş – Yunanistan Eski Büyükelçisi, Uluslararası Kalkınma Hukuku Örgütü (IDLO) Danışma Kurulu Üyesi

Prof. Dr. Serhat Güvenç - Kadir Has Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Bölümü Öğretim Üyesi

Prof. Dr. Ahmet İçduygu - Koç Üniversitesi Uluslararası İlişkiler ve Sosyoloji Bölümü Öğretim Üyesi, MiReKOÇ Direktörü

Büyükelçi (E) Erdoğan İşcan - Birleşmiş Milletler (BM) İşkenceye Karşı Komite Üyesi, İstanbul Kültür Üniversitesi Öğretim Görevlisi

Büyükelçi (E) Selim Kuneralp – AB Nezdinde Türkiye Eski Daimi Temsilcisi, Dünya Ticaret Örgütü (DTÖ) Eski Daimi Temsilcisi

Büyükelçi (E) Namık Tan – Vaşington Eski Büyükelçisi

Prof. Dr. İlter Turan - İstanbul Bilgi Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Bölümü Emeritüs Profesörü

Prof. Dr. Füsun Türkmen – Galatasaray Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Profesörü

Dr. Ezgi Uzun Teker – Sabancı Üniversitesi Sanat ve Sosyal Bilimler Fakültesi Öğretim Görevlisi

Büyükelçi (E) Ahmet Üzümcü - Kimyasal Silahların Yasaklanması Örgütü (KSYÖ) Eski Genel Direktörü, NATO Eski Daimi Temsilcisi

Büyükelçi (E) Volkan Vural – Moskova Eski Büyükelçisi

Büyükelçi (E) Yaşar Yakış – Dışişleri Eski Bakanı

TOPLANTI NOTLARI

BÖLGESEL GELİŞMELER – 8 EKİM 2022

Küresel Yönetişim ve Diplomasi – Prof. Dr. Evren Balta

Diplomasi Seminerlerinin “Bölgesel Gelişmeler” temalı ilk gününün açılış oturumunda yer alan Prof. Dr. Evren Balta, 1990 sonrasında yaygınlaşan küresel yönetim modeli ile birlikte ülkelerin siyasi güçlerinin ve kurumsal kapasitelerinin uluslararası kurumlara aktarıldığını belirtti. Bu bağlamda, günümüzdeki kolektif aksiyon sorunlarının çözülmesi için dış politika yapım süreçlerinde rol alan aktör ve kurumlar arasındaki iş birliğinin ve eşgüdümün nasıl artırılabilceği üzerine değerlendirmelerde bulundu.

Orta Doğu’daki Yeni Gelişmeler ve Türkiye – Dr. Ezgi Uzun Teker

Dr. Ezgi Uzun Teker, Orta Doğu ülkelerinde yaşanan siyasi dönüşümlerde toplumsal hareketlerin rolünü ve Arap Baharı sonrasında yaşanan gelişmeleri kronolojik şekilde değerlendirerek konuşmasına başladı. Yaşanan sorunların ülkeler arasındaki siyasi anlaşmazlıklardan kaynaklandığını ve Orta Doğu toplumlarının sosyolojik yapısındaki çeşitliliğin de siyasi ayrışmaları desteklediğini belirten Dr. Uzun Teker, bu durumun uzun vadeli barış süreçlerinin başlatılmasında nasıl etki ettiğini ele aldı.

Bir Yönetişim Konusu Olarak Göç ve İltica – Prof. Dr. Ahmet İçduygu

Göç ve iltica konusunun kurumlar arası yönetişimini ve Türkiye’deki göç krizinin mevcut uygulamalarını anlatarak konuşmasına başlayan Prof. Dr. Ahmet İçduygu, mültecilere yönelik 1950 Cenevre Sözleşmesi’nden doğan koruma yükümlülüklerine rağmen sözleşmeye taraf birçok ülkenin zorunluluklarını yerine getirme konusunda tutucu davrandığını altını çizdi. Prof. Dr. İçduygu, bu uygulamaların örneklerine değinirken, buna bağlı olarak uluslararası sistemde ortaya çıkan “sorumluluk paylaşımı” sorunsalını ele aldı.

AB’nin Karşılaştığı Sorunlar ve Türkiye – Büyükelçi (E) Selim Kunalalp & Prof. Dr. Senem Aydın Düzgit

Büyükelçi (E) Selim Kunalalp ve Prof. Dr. Senem Aydın Düzgit, Ukrayna savaşının getirdiği küresel değişimlerin yanı sıra AB’nin kendi iç dinamiklerinde de kırılmalar yaşandığını ve Birlik içinde yaşanan en önemli sorunlardan birinin aşırı sağın yükselişi olduğunu vurguladı. Duraksama döneminde olan Türkiye-AB ilişkilerinde değerler üzerinden bir ilişki modelinin kurulamadığını ifade eden konuşmacılarımız, Rusya’nın Ukrayna’yı işgaliyle birlikte Türkiye’nin artan jeopolitik öneminin, Türkiye ile Avrupa ülkeleri arasındaki ilişkilerin işlevsel boyutuna olan etkilerini değerlendirdiler.

Türkiye - Yunanistan İlişkileri ve Kıbrıs Sorunu – Büyükelçi (E) Hasan Göğüş & Prof. Dr. Mustafa Aydın

Büyükelçi (E) Hasan Göğüş ve Prof. Dr. Mustafa Aydın, Türkiye-Yunanistan ilişkilerinin rasyonel bir zemine taşınamamasının nedenlerini irdeledi. Konunun özellikle seçim zamanlarında Ege bölgesinde artan karşılıklı gerilimlerden de etkilenecek ülkelerin iç siyasetleri için

araçsallaştırılması tartışıldı. Yunanistan'ın uluslararası toplumda Türkiye karşıtı diplomatik girişimlerine karşılık Türkiye'nin uluslararası lobi faaliyetlerini geliştirmesi için öneriler ele alınırken, mevcut ulusal ve uluslararası gelişmeler çerçevesinde Kıbrıs sorununun sağlıklı bir zeminde tartışılmasına engel olan unsurlar değerlendirildi.

ÇOK KUTUPLU DÜNYA – 9 EKİM 2022

Küresel Lider ABD ve Türkiye – Büyükelçi (E) Namık Tan & Prof. Dr. İlter Turan

Diplomasi Seminerlerinin “Çok Kutuplu Dünya” temalı ikinci gününde, Büyükelçi (E) Namık Tan ve Prof. Dr. İlter Turan, 1991 sonrası oluşan çok kutuplu dünya düzeninde ABD'nin uluslararası rolünün kendi iç siyasetindeki tartışmalardan kaynaklı aşınması ve iki kutuplu dünya düzeninin hakim olduğu Soğuk Savaş dönemine benzer küresel bir hegemonya kuramaması üzerine değerlendirmelerde bulundu. ABD'deki siyasi ve bürokratik sistemin kuvvetler ayrılığını ön plana çıkarması nedeniyle kişiler üzerinden diplomasi yapılamayacağı belirtilirken, Türkiye'nin dış politika yapım süreçlerinin kurumlar aracılığıyla yürütülen diplomasiye yeterince uyum sağlayamamasının nedenleri ele alındı.

Rusya'nın Küresel Denklemden Konumlanma Çabaları ve Türkiye – Büyükelçi (E) Volkan Vural & Prof. Dr. Mitat Çelikpala

Büyükelçi (E) Volkan Vural ve Prof. Dr. Mitat Çelikpala, Rusya'nın 2008'den günümüze dek bölgede izlediği işgal girişimlerinin temelinde yatan nedenleri tarihsel bir perspektiften değerlendirdi. Oturumun ikinci kısmında, Rusya'nın uluslararası sistemi algılayış biçimleri ele alınırken ve Türkiye'nin bu sistemde nerede konumlandırıldığı üzerine de paylaşımlarda bulunuldu.

Yükselen Küresel Aktör: Çin – Büyükelçi (E) Bozkurt Aran & Dr. Öğr. Üyesi Tolga Bilener

Çin'in çok kutuplu sistemdeki pozisyonu ve Türkiye'nin Çin ile kurduğu asimetrik ticari ilişkiler üzerine değerlendirmelerde bulunan Büyükelçi (E) Bozkurt Aran ve Dr. Öğr. Üyesi Tolga Bilener, “Tek Kuşak, Tek Yol” Projesi'nin, Çin Komünist Partisi (ÇKP) tarafından uzun vadeli iktisadi hedefler içeren Çin Rüyası konseptinin bir parçası olarak küresel düzeyde yeni bir hegemonya yaratma amacıyla gündeme getirilmesini değerlendirdi. Çin'in, Afrika, Asya ve Avrupa bölgesinde kurduğu devlet destekli şirketler vasıtasıyla küresel değer zincirlerinde avantaj sağlaması ele alınırken, siyasi ve iktisadi konumunu güçlendirme hedefi de vurgulandı.

Konuk Konuşmacı – Büyükelçi (E) Ahmet Üzümcü

Kimyasal Silahların Yasaklanması Örgütü Genel Direktörlüğü başta olmak üzere diplomatlık kariyeri boyunca yurt içi ve yurt dışında edindiği tecrübeleri aktaran Büyükelçi (E) Ahmet Üzümcü, farklı kişi ve kurumlarla iletişime açık olmanın diplomasinin ön şartı olduğunu vurguladı. Gençlere, kariyerlerinin farklı aşamalarında zorluklar kadar birçok yeni fırsatla da karşılaşacaklarını dile getiren Büyükelçi Üzümcü, bu fırsatların verimli şekilde değerlendirilmesi için her zaman hazırlıklı ve donanımlı olmanın gerektiğinin altını çizdi.

İklim Değişikliği ve Diplomasi – Doç. Dr. Zühre Aksoy

Doç. Dr. Zühre Aksoy, üye ülkelerin 1989 BM Genel Kurulu'nda iklim değişikliği ile mücadeleye yönelik aldıkları kararın ardından geçen 30 yılda yaşanan gelişmeleri ele aldı. BM İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi bağlamında kurulan uluslararası rejime ve sivil toplum düzeyinde verilen çabalara rağmen çevre sorununun derinleşerek devam ettiğini ifade eden Doç. Dr. Aksoy, iklim değişikliğine ilişkin önleyici eylemlerin uygulanmasında yaşanan kolektif aksiyon sorununun nedenlerine değindi.

ÇOK TARAFLI DİPLOMASİ VE ULUSLARARASI ÖRGÜTLER - 10 EKİM PAZARTESİ

Avrupa Konseyi ve Türkiye: Kazanımlardan Geleceğe – Büyükelçi (E) Erdoğan İşcan & Prof. Dr. Bertil Emrah Oder

Diplomasi Seminerlerinin “Çok Taraflı Diplomasi ve Uluslararası Örgütler” temalı son gününde, Büyükelçi (E) Erdoğan İşcan ve Prof. Dr. Bertil Emrah Oder, dünyadaki birçok uluslararası örgüte benzer bir şekilde Avrupa Konseyi'nin de kurumsal yapısının erozyona uğradığına dikkat çekti. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin temel felsefesi bakımından üye ülkelerin sorumluluklarını yerine getirme iradesinin azaldığının altını çizen konuşmacılarımız, Konsey'in kurumsal aşınmasının durdurulması, geriye çevrilmesi ve yönetim mekanizmasının verimli işlemesi için izlenmesi gereken adımları ele aldı.

Dünyanın En Uzun Ömürlü Askeri İttifakı: NATO, Büyükelçi (E) Fatih Ceylan & Prof. Dr. Serhat Güvenç

Büyükelçi (E) Fatih Ceylan ve Prof. Dr. Serhat Güvenç, NATO'nun, Nisan ayında yayımladığı 2030 Stratejik Konsepti ile değişen yaklaşımını, kurumsal kapasitesini ve Türkiye'nin İttifak içerisindeki pozisyonunu değerlendirdi. Dünyanın en uzun ömürlü askeri ittifakı olmasının sebebini, uluslararası değişikliklere karşı uyumluluğunu çevik şekilde yenileme kapasitesine sahip olmasına bağlayan konuşmacılarımız, NATO'nun önceki stratejik konseptlerinde yer alan yeniliklerin, sadece ittifakın yapısındaki değişimin anlaşılmasında değil, küresel stratejik ortamda yaşanan değişimlerin de gözlemlenmesine katkı sağlayacağını ifade ettiler.

Birleşmiş Milletler: Yapısı, İşlevleri ve Etkinliği: Prof. Dr. Füsün Türkmen

Birleşmiş Milletlerin merkezi yapısı ve merkeze bağlı kuruluşlarla gerçekleştirilen yönetişimine değinen Prof. Dr. Füsün Türkmen, farklı konularda uzmanlaşmış kurumların varlığına ve bu kurumların küresel sistemdeki istikrar sağlayıcı rollerine dikkat çekti. Konuşmacımız, Güvenlik Konseyi'nin karar alma süreçlerinde mutlak veto yetkisine sahip olan beş daimi üyenin (Çin, Rusya, Fransa, İngiltere ve ABD) birbirleriyle olan ilişkilerini BM'nin verimliliği açısından değerlendirdi.

Konuk Konuşmacı – Büyükelçi (E) Yaşar Yakış

Diplomatlık kariyeri ve Dışişleri Bakanlığı boyunca edindiği tecrübelerini gençlere aktaran Dışişleri Eski Bakanı Büyükelçi (E) Yaşar Yakış, Türkiye'nin dış politikasındaki genel gidişata ilişkin kısa, orta ve uzun vadeli değerlendirmelerde bulundu.